

พัฒนาการแนวความคิดการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว: จากทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก

Conceptual Framework of Strategic Management of Tourism from Theory to Practice in Eastern Provincial Administrative Organizations

ธนกฤช งามมีศรี

Thanakrit Ngammeesri

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Doctor of Public Administration Program, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

บทคัดย่อ

บทความนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวซึ่งมีเนื้อหาสาระครอบคลุมถึงขอบข่ายและความหมายของการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับบทความนี้ผู้เขียนได้ทำการทบทวนวรรณกรรมของนักวิชาการของไทยและต่างประเทศนำมาสู่การพัฒนากรอบแนวความคิดสำหรับการศึกษาโดยการสังเคราะห์ตัวแปรที่สอดคล้องกับบริบทการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ด้านจังหวัดตั้งแต่สถานการณ์ปัจจุบันกับการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกพัฒนาการของแนวความคิดการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวและสรุปแนวความคิดการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดซึ่งเป็นแนวทางการในการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคตะวันออกซึ่งมาจากการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว, ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

Abstract

This article is intended to guide the management of Europe's science content areas which are covered by the scope and meaning of the off season's history of tourism in the Provincial Administration to review the relevant literature. With this article the authors conducted a literature review of academic Thailand and abroad. Led to the development concepts for study by the synthesis variable corresponding to the context of the Provincial Administration, since the current situation with the strategic areas of the Provincial Administration in the East, development of concept management strategy. Travel the concept and strategic management of tourism to the province's gross domestic product. Which is the way to increase the gross domestic product of the province in the east, which comes from the tourism management strategy is effective.

Keywords: strategic management of tourism, gross provincial product

บทนำ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นองค์กรหลักในการพัฒนา สนับสนุน จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการสาธารณประโยชน์ในเขตจังหวัด ตลอดทั้งช่วยเหลือพัฒนา งานของเทศบาลและ อบต. รวมทั้งการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อไม่ให้งานซ้ำซ้อน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดการยุทธศาสตร์ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ขององค์กร รวมถึงการป้องกัน ตั้งรับ และปรับยุทธศาสตร์ให้เข้ากับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้องค์กรอยู่รอด และสามารถพัฒนาเติบโตต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้เขียนจึงมุ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน รูปแบบของยุทธศาสตร์และแนวทางที่ดีที่สุดที่จะสามารถทำให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้ตามยุทธศาสตร์เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามเป้าหมายเพื่อเป็นพื้นฐานข้อมูลที่สำคัญให้การจัดการยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีระบบแบบแผน และสามารถใช้ในการดำเนินการเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

สถานการณ์ปัจจุบันกับการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การจัดการยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน มีทั้งแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่จัดทำขึ้นมาเป็นจำนวนมากโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมขององค์การบริหารระดับจังหวัดไปควบคู่กันมากยิ่งขึ้นตามหลักวิธีการข้างต้นที่ได้ดำเนินการมา ถ้าการจัดการยุทธศาสตร์ไม่มีปัญหา การเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดก็ไม่แน่ว่าจะมีปัญหาเช่นกัน ทั้งนี้การดำเนินการที่ผ่านมาของการจัดการยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังไม่มีแนวโน้ม จะเห็นได้จากบางปีมีประสิทธิภาพ บางปีไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประสิทธิผลของยุทธศาสตร์ไม่มีความแน่นอนไปด้วย

การจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังประสบปัญหาหลายประการ คือ ประการแรก แผนกลยุทธ์หรือแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระหว่างกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับการพัฒนาในแต่ละจังหวัดนั้นยังขาดความสอดคล้องกัน ส่งผลให้ขาดเสถียรภาพในการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยว ประการที่สอง คือ ในการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวที่หน่วยงานนั้นยังขาดองค์การกลางที่มีอำนาจในการบังคับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกระทำตามแผนกลยุทธ์หรือแผนยุทธศาสตร์ ประการที่สาม กฎระเบียบของรัฐยังมีความล้าหลังและไม่ครอบคลุมกับการพัฒนาในภาคเอกชน ประการที่สี่ การวางแผนหรือการจัดการบางประการที่ไม่นำไปสู่การปฏิบัติหรือการลงทุน ประการที่ห้า การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนในท้องถิ่น ประการสุดท้าย ชุมชนขาดความรู้ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านการจัดการภูมิทัศน์และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น ซึ่งการลงทุนด้านการท่องเที่ยวที่เน้นไปที่การก่อสร้างมากกว่าการจัดการภูมิทัศน์ ปัญหาดังกล่าวนี้นำมาซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวขาดความเชื่อมโยงกันระหว่างท้องถิ่น จังหวัด กลุ่มจังหวัด และประเทศ

จากสถานการณ์การท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมทั้งประชาชนจากจังหวัดอื่นที่เข้ามาในพื้นที่ของกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากขึ้น เช่น ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด เป็นต้น ทั้งเพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่อการเข้ามาประกอบกิจกรรมทางธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้ส่งผลทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการบริหารจัดการหลายด้าน คือ การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลงประมาณที่มีไม่เพียงพอหรือบางครั้งการใช้งบประมาณที่เป็นไปเพื่อตอบสนองต่อฝ่ายการเมืองมากกว่าการให้บริการสาธารณะที่เป็นประโยชน์ในระยะยาว บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังขาดความรู้และความชำนาญในด้านการบริหารจัดการ รวมถึงการมีทัศนคติหรือการแสดงความรับผิดชอบในการให้บริการที่ยึดติดกับรูปแบบของทางราชการมากเกินไปจนไม่สามารถ

ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ดังนั้น คุณภาพของการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการองค์ความรู้ที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

พัฒนาการของแนวความคิดการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว

การจัดการยุทธศาสตร์เป็นหัวใจหลักของงานบริหาร โดยผู้บริหารจะต้องวางยุทธศาสตร์ที่ชาญฉลาดกำหนดยุทธศาสตร์ที่แตกต่างในเชิงสร้างสรรค์ไปจากองค์กรอื่น เพื่อใช้เป็นแนวทางให้องค์การปฏิบัติงานได้เหนือกว่าคู่แข่ง และเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการได้ ถ้าปราศจากยุทธศาสตร์ องค์การจะไม่มีทิศทางที่ชัดเจนในการดำเนินงาน ไม่มีแผนที่จะสามารถตอบโต้หรือเอาชนะการแข่งขันและไม่มีแผนที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้

ความหมายของยุทธศาสตร์

คำว่า ยุทธศาสตร์ หรือ Strategy มีที่มาจากคำว่า Strategia ในภาษากรีก หมายความว่า ยุทธศาสตร์ (Generalship) โดยคำว่ายุทธศาสตร์มักจะถูกนำมาใช้ในการเมือง เศรษฐกิจ การทหาร และได้เข้าสู่แวดวงการศึกษาในเวลาต่อมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในธุรกิจ และต้องการให้เกิดการนำไปสู่การจัดทำนโยบายทางธุรกิจที่นำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้ในอนาคต (เอกชัย อภิศักดิ์กุล, 2553, หน้า 32)

แนวความคิดเรื่องการจัดการยุทธศาสตร์ทั้งในองค์กรภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน มีการพัฒนาควบคู่กันมาตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 1950-ค.ศ. 1960 กล่าวคือ องค์กรระหว่างประเทศทั้งหน่วยงานขององค์การสหประชาชาติ และองค์กรอื่น ๆ โดยเฉพาะ World Bank และ USAID ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนระยะยาวเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับประเทศสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและมีทิศทางชัดเจน รวมทั้งมีการใช้ทรัพยากรในกิจกรรมพัฒนาให้ได้ผลประโยชน์แก่ผู้รับบริการในสังคมโดยรวม

อย่างไรก็ตามในการวางแผนระยะยาวนั้น ได้ค้นพบว่าเกิดปัญหาระหว่าง “ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ” กับ “ผลงานที่ปฏิบัติได้จริง” อันเป็นผลมาจากการจัดทำแผนปฏิบัติงานจริงไม่สอดคล้องกับแผนระยะยาวที่วางไว้แต่แรก ดังนั้น ในช่วงปี ค.ศ. 1960-ค.ศ. 1970 จึงได้เริ่มมีนักคิดเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับ “การจัดการกระบวนการดำเนินงาน” มากขึ้น ซึ่งเป็นที่มาของการศึกษาการจัดการยุทธศาสตร์ในองค์กรภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนในเวลาต่อมา ในช่วงทศวรรษนี้เป็นช่วงที่ภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนให้ความสนใจในแนวความคิดจัดทำแผนระยะยาวและแผนแม่บทเป็นอย่างมาก กระทั่งในช่วงปี ค.ศ. 1970 วิชา Business Education in Business Policy ได้กลายเป็นหลักสูตรหนึ่งด้านบริหารธุรกิจที่สถาบันระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ในสหรัฐอเมริกาเปิดสอน ซึ่งต่อมาได้มีการขยายหลักสูตรให้กว้างขึ้น โดยให้ความสำคัญด้านเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร (external environment) มากขึ้น นอกเหนือจากการพิจารณาสภาพแวดล้อมภายในองค์กรเพียงอย่างเดียว ซึ่งวิชานี้เป็นที่รู้จักกันในชื่อวิชาการจัดการยุทธศาสตร์หรือ Strategic Management (วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์, 2546, หน้า 16)

สรุปได้ว่ายุทธศาสตร์ หมายถึง ทิศทางระยะยาวที่ถูกกำหนดขึ้นอย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่คาดการณ์ว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตตลอดจนต้องมีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้องค์การสามารถบรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

จากการสังเคราะห์แหล่งที่มาและคำนิยามความหมายของการจัดการยุทธศาสตร์ สามารถสรุปการวิเคราะห์พัฒนาการแนวความคิดการจัดการยุทธศาสตร์แบ่งออกได้เป็น 3 ยุค ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์ในยุคล่าดินแดน

ในยุคนี้จะเน้นเรื่องการทำสงครามเพื่อขยายดินแดนเป็นสำคัญ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่าชาวจีนที่มีชื่อเสียงมากท่านหนึ่งชื่อ ซุน วู หรือ ซุนวู ได้เขียนตำราพิชัยสงคราม (The Art of War) ไว้เป็นเล่มแรกของโลกเมื่อประมาณ 544 ปีก่อนคริสต์ศักราชถือเป็นสุดยอดวรรณคดีทางวิทยาการทหารของจีน เพราะด้อยคำในตำราแสดงถึงสติปัญญาของนักรบผู้ยิ่งใหญ่ในอดีต ตำราศิลปะ

การสงครามได้รับการยอมรับและวิพากษ์วิจารณ์ไปทั่วโลก (เลสเตอร์ วีรกุล, 2495, หน้า 2-36) ในระยะต่อมาเมื่อ 331 ปีก่อนคริสต์ศักราชพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช (Alexander The Great) กษัตริย์กรีกแห่งมาซิโดเนีย ได้เข้ายึดครองเปอร์เซีย คืออิหร่านในปัจจุบัน ตลอดจนมณฑลต่าง ๆ ของเปอร์เซีย

พระเจ้าอเล็กซานเดอร์เป็นจอมทัพผู้ต้องการสร้างจักรวรรดิกรีกอันยิ่งใหญ่ พระองค์ได้ยึดครองนครมากมายตามชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และไปพิชิตอียิปต์ ทรงจัดตั้งเมืองอเล็กซานเดรียขึ้น ตามพระนามของพระองค์ และทรงพิชิตได้แม้กระทั่งภาคตะวันตกของอินเดีย (David J. Lonsdal, 2007, p. 1)

ต่อมาในปี 248 ปีก่อนคริสต์ศักราชอาณาจักรโรมันโบราณมีศัตรูที่สำคัญที่สุดคือ ชาวคาร์เทจ ในแอฟริกาเหนือ แม่ทัพคาร์เทจที่ยิ่งใหญ่ที่สุดก็คือ แชนนิบาล เขาได้นำกองทัพของเขาข้ามเทือกเขาแอลป์ไปบุกอิตาลี มีชัยในการสู้รบหลายครั้ง แต่ไม่เคยโจมตีกรุงโรมเลย (Adrian Goldsworthy, 2004, pp. 157-158) ต่อมาในปี จูเลียส ซีซาร์ (Julius Caesar) เป็นหนึ่งในบรรดาแม่ทัพผู้ยิ่งใหญ่ของโลก เขายังเป็นนักประวัติศาสตร์และนักพูดที่ดีอีกด้วย หลังจากได้ทำงานเสี่ยงภัยในการเป็นทหารมาแล้ว เขาก็ได้เป็นผู้เผด็จการแห่งโรม ซึ่งในขณะนั้นโรมเป็นศูนย์กลางของจักรวรรดิ ซึ่งซีซาร์มีส่วนเป็นอย่างมากในการแผ่ขยายออกไป (William Shakespeare, <http://www.pubwire.com>, 5.10.2013) ต่อมาในปี 441 แอดดิลา กษัตริย์ของพวกเขาซึ่งชอบการสงครามได้ปกครองอาณาจักรแผ่กว้างจากทะเลบอลติก ไปจนถึงรัสเซียตะวันตก ทรงมีชัยเหนือกองทัพโรมันหลายครั้ง ในปี ค.ศ. 451 แอดดิลาได้เดินทัพผ่านเยอรมัน ข้ามแม่น้ำไรน์บุกเข้าฝรั่งเศส ณ ที่นั้นพระองค์ต้องพบกับความพ่ายแพ้เพียงครั้งเดียวของพระองค์จึงทรงปรับปรุงกองทัพใหม่และเข้าบุกอิตาลีและทรงสิ้นพระชนม์อย่างกะทันหันในวันราชาภิเษกของพระองค์ ซึ่งน่าจะถูกวางยาพิษ และหลังจากสิ้นพระชนม์แล้วจักรวรรดิพวกอันทักก็สลายตัวไปในระยะต่อมา ปี 768 พระเจ้าชาร์ลมาญ (Charlemagne) เป็นกษัตริย์ของชนชาติแฟรงก์ ราชอาณาจักรของพระองค์ก็คือฝรั่งเศสในปัจจุบัน ดินแดนของพระองค์ได้รวมรวบเอาเยอรมันและดินแดนของอิตาลีเป็นอันมากเข้าไว้ด้วยพระเจ้าชาร์ลมาญ ทรงเป็นผู้สนับสนุน

คริสต์ศาสนาเมื่อทางฝ่ายศาสนาเกิดขัดแย้งกันขึ้น กับชนเผ่าเยอรมันและอิตาลี (A. J. Grant. 1999, pp. 3-50)

ในระยะต่อมาในปี 1066 พระเจ้าวิลเลียมที่ 1 ได้ชื่อว่า ผู้พิชิต เป็นโอรสของดยุกแห่งนอร์ม็องดี พระองค์ทรงอ้างสิทธิ์ที่พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดผู้สารภาพผิด กษัตริย์อังกฤษได้ทรงสัญญาว่า ถ้าสิ้นพระชนม์จะให้พระเจ้าวิลเลียมครองราชย์ อย่างไรก็ตาม แสโรลด์ดยุกแห่งเวสเซกซ์ได้รับเลือกเป็นกษัตริย์ต่อไป วิลเลียมจึงบุกอังกฤษและปราบแสโรลด์ได้ ในการยุทธที่เฮสติ้งส์พระเจ้าวิลเลียมเชื้อสายฝรั่งเศส ก็ได้เข้ามามีอำนาจในอังกฤษ และในไม่ช้าก็ได้ยึดครองตลอดทั้งประเทศในปี ค.ศ. 1065 แสโรลด์ถูกประหาร และพระเจ้าวิลเลียมสวมมงกุฎกษัตริย์อังกฤษ (Frank Merry Stenton, 1873, pp. 18-28) ในปี 1206 เจงกิสข่าน จักรพรรดิชาวมองโกล เป็นผู้มีอำนาจและเหี้ยมโหด เจงกิสข่านแปลว่า ผู้ปกครองผู้ทรงอำนาจยิ่งกองทัพของเจงกิสข่านมีชัยเหนือมองโกลเผ่าต่าง ๆ และภาคเหนือของจีน และได้เดินทางต่อไปเพื่อบุกรัสเซีย เมืองที่ยึดได้ถูกทำลาย ประชาชนถูกฆ่าตาย เมื่อ เจงกิสข่าน สิ้นพระชนม์นั้น จักรวรรดิของพระองค์แผ่ไพศาลจากทะเลเหนือทางชายฝั่งตะวันออกของจีน ไปยังแม่น้ำไนล์ในรัสเซีย และในที่สุดกุบไลข่าน นัดดาของ เจงกิสข่าน ก็ได้พิชิตประเทศจีนได้ทั้งหมด (Stephan Turnbull, 2003, pp. 10-14) ในปี ค.ศ. 1429 เด็กสาวอายุ 17 ปีผู้หนึ่งได้นำทัพมุ่งไปยังนครออร์เลอองส์ของฝรั่งเศส ซึ่งถูกล้อมโดยอังกฤษเธอคือ ชาน ดาร์ค หรือเรียกว่า โจน ออฟ อาร์ค ในภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ยังเป็นเด็กโจนเชื่อว่าตนได้ยินเสียงของนักบุญบัญชาให้เธอปลดปล่อยฝรั่งเศสจากอังกฤษผู้รุกราน นักบุญเหล่านั้นสั่งให้เธอเป็นผู้พิทักษ์กษัตริย์ฝรั่งเศส และนำมาทำพิธีราชาภิเษกที่เมืองแรนส์โจนได้ขับพวกอังกฤษออกจากออร์เลอองส์และได้มีชัยในการต่อสู้ครั้งแล้วครั้งเล่าเรื่อยไป เธอได้เห็นการราชาภิเษกที่เมืองแรนส์แต่สงครามก็ยังไม่ยุติ ในที่สุดโจนก็ถูกจับ และถูกเผาไฟตาย แต่แบบอย่างของเธอเป็นแบบอย่างให้ชาวฝรั่งเศสขับไล่ชาวอังกฤษออกไป โจนได้รับการประกาศให้เป็นนักบุญ ในปี ค.ศ. 1920 ประมาณ 500 ปีต่อมา (Pierre Champion, 2008, pp. 8-11)

ในระยะต่อมา ในปี 1778 โซเรชีโอ ลอร์ดเนลสัน แม่ทัพเรืออังกฤษผู้ยิ่งใหญ่เริ่มการสงครามอันยาวนานกับฝรั่งเศส เขาได้รับมอบหมายให้เป็นผู้บัญชาการเรือรบ

เขาได้นัยน์ตาขวาในการรบครั้งหนึ่ง และเสียแขนขวา ในการรบอีกครั้งหนึ่ง ในปี ค.ศ. 1798 เนลสันได้เผชิญหน้า กับกองทัพเรือของนโปเลียน ในการรบที่แม่น้ำไนล์เขาปราบ ฝรั่งเศสอย่างราบคาบเมื่อไม่มีเรือรบไปเลียน ก็ไม่อาจส่ง เสบียงให้กองทัพของฝรั่งเศส ในอียิปต์ แผนการสร้าง จักรวรรดิของเขาทางตะวันออกก็ล้มเหลว ในปี ค.ศ. 1801 เนลสันได้นำกองทัพเรือกองหนึ่งเข้าสู่อ่าว โคเปนเฮเกน และตรึงกองทัพเรือของเดนมาร์กไว้ไม่ให้ปฏิบัติการ ใดๆได้ นโปเลียนจึงไม่สามารถใช้ประโยชน์จากกองทัพเรือ เดนมาร์กได้ ปีค.ศ. 1805 เนลสันบัญชาการกองทัพเรืออังกฤษ ต่อสู้กับฝรั่งเศส ในการรบที่ ทราฟัลกา และก่อนที่การรบ จะเริ่มขึ้นเขาได้ส่งสัญญาณการรบอันเลื่องชื่อ จากเรือ วิกตอรีว่า “ประเทศอังกฤษ มุ่งหวังให้ทุกคนกระทำหน้าที่ ของตน” ฝรั่งเศสพ่ายแพ้แก่อังกฤษในการรบ แต่เนลสัน ถูกฆ่าตาย (Joel Hayward, 2001, pp. 2-24) ต่อมาในปี ค.ศ 1797 โทมัสเจฟเฟอร์สัน เป็นประธานาธิบดีคนที่ 3 ของ อเมริกาและเป็นประธานาธิบดีที่ยิ่งใหญ่ที่สุด คนหนึ่ง ในปี ค.ศ. 1776 เขาช่วยร่างคำประกาศอิสรภาพอันมีชื่อเสียง ซึ่งได้ประกาศว่า อาณานิคมอเมริกันของอังกฤษมีสิทธิ์ เป็น ประเทศอิสระเสรี เป็นเพราะเจฟเฟอร์สัน และวอชิงตันด้วย ที่เมืองหลวงของสหรัฐ หรือกรุงวอชิงตัน ในปัจจุบันได้ สร้างขึ้นบนฝั่งแม่น้ำโปโตแมค เจฟเฟอร์สันได้รับเลือกเป็น ประธานาธิบดีสองครั้ง บทบาทที่สำคัญที่สุดของเขาคือ การซื้อหลุยส์เซียนาจากฝรั่งเศสซึ่งทำให้อเมริกา ได้ดินแดน อันกว้างใหญ่ทางตะวันตกของแม่น้ำมิสซิสซิปปี นโปเลียน พร้อมที่จะขายดินแดนนี้แก่สหรัฐมากกว่าปล่อยให้อังกฤษ ครอบครอง (Thomas Jefferson, 1907, p. 3) ต่อมา อาร์เธอร์ เวลสลีย์ดยุกแห่งเวลลิงตันคนหนึ่งเป็นทั้งทหารและรัฐบุรุษ ในปี ค.ศ. 1808 ได้ประสบความสำเร็จในการสู้รบในอินเดีย เวลลิงตันได้เป็นผู้นำกองทัพบกอังกฤษ ในสงคราม คาบสมุทรหิปี จุดมุ่งหมายคือขับไล่กองทัพนโปเลียน ออกไปจากสเปนและโปรตุเกส เขามีชัยหลายครั้งซึ่งได้ทำให้นโปเลียนตกอับเร็วขึ้น หลังจากชนะนโปเลียนอย่างยิ่งใหญ่ ครั้งหลังสุด ในการรบที่วอเตอร์ลู ในปี ค.ศ. 1815 ในประเทศ เบลเยียมแล้ว เวลลิงตันได้เข้าสู่วงการเมือง และในปี ค.ศ. 1828 เขาได้เป็นนายกรัฐมนตรีประเทศอังกฤษ เขามีได้ เป็นที่นิยม แต่เขามีอำนาจและอิทธิพลมาก (Joshua Moon, 2005, pp. 10-37) ต่อมาในปี 1832 คาร์ล เคราเชวิชเป็นนัก ยุทธศาสตร์ชาวพรอยเซน สำหรับชาวยุโรปเขาคือยอด

นักยุทธศาสตร์ผู้วางแนวคิดด้านการทำสงครามและ เศรษฐกิจมาตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 17 ด้วยคำราพิชัย สงครามฉบับยุโรปในภาษาเยอรมันว่า “ฟอมครีกเกอะ” (VomKriege) ซึ่งต่อมาถูกแปลเป็นภาษาอังกฤษคือ On War และถ้อยคำในหนังสือนี้ถูกนำมาอ้างอิงจนถึงปัจจุบัน เทียบเคียงได้กับซุน วูแห่ง สมัครเข้าเป็นทหารในกองทัพ ของพรอยเซนเมื่ออายุเพียง 12 ปีด้วยยศเพียงสิบตรี แล้ว ได้ไต่เต้าระหว่างสงครามอันยาวนานในยุโรปจนดำรงยศ สดุดท้ายคือพลตรี ประสบการณ์ด้านสงครามของเคราเชวิช นั้นมากมายเพราะเป็นทหารมาตั้งแต่อายุ 12 และชาติต่าง ๆ ในยุโรปช่วงนั้นต่างรบพุ่งกันมิได้หยุดหย่อน ทั้งรบกับ ชาติอื่นและกับรัฐเยอรมันด้วยตนเองเพื่อช่วงชิงความ เป็นใหญ่ โดยเฉพาะสงครามสำคัญคือเมื่อกองทัพพรอยเซน รุกรานฝรั่งเศสระหว่างการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง และในภายหลังยังได้เข้าร่วมรบในสงครามนโปเลียน ระหว่างปี 1806 ถึงปี 1815

สรุปในยุทธศาสตร์ยุคคลาสสิก จะเป็นยุทธศาสตร์ ที่เน้นด้านการทำสงครามโดยมีเป้าหมายเพื่อขยายอาณาเขต ดินแดน โดยจะแสดงออกถึงความฉลาดของผู้นำกองทัพ ในแต่ละยุคสมัย โดยมีต้นแบบการทำยุทธศาสตร์จาก ซุนวู นักปราชญ์ชาวจีนซึ่งเป็นผู้เขียนตำราศิลปะการทำสงคราม ซึ่งแบบอย่างในการกำหนดและดำเนินการด้านยุทธศาสตร์ ของซุนวูได้แพร่หลายไปทั่วโลก เป็นแบบอย่างในการทำ ยุทธศาสตร์ทั้งในยุโรปและสหรัฐอเมริกา ได้มีการนำมา ปรับใช้ในกองทัพทหารในประเทศต่าง ๆ ซึ่งเป็นอมตะ จนถึงปัจจุบัน

2) ยุทธศาสตร์ในยุคล่าอาณานิคม

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1890 – 1995 ในยุคนี้เน้นแนวความคิด ทางยุทธศาสตร์ที่มีลักษณะมุ่งเน้นไปสู่จุดหมายปลายทาง และเน้นเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพเป็นส่วนมาก ถือว่าการใช้กำลังและการหลอกล่อไม่ใช่สิ่งที่น่าละอาย มุ่งคำนึงถึงเป้าหมาย (Niccolò Machiavelli, 1913, pp. 7-10) ในปี 1890 พลตรี อัลเฟรดธาเยอร์ มาฮาน (Alfred Thayer Mahan) เมื่ออายุ 16 ปี ได้เข้าศึกษาโรงเรียนนายเรือ เมื่อสำเร็จการศึกษาได้รับราชการในกองเรือ โอกาสมาถึง ในชีวิตเขาครั้งหนึ่งเมื่อเขาได้รับเชิญจาก นายพลเรือ สตีเฟน บี ลูซ ผู้บัญชาการวิทยาลัยกองทัพเรือสหรัฐ ให้เป็นผู้ บรรยายวิชาประวัติศาสตร์ และยุทธวิธีทางเรือในวิทยาลัย

กองทัพเรือ การที่เขาได้มีโอกาสเข้าไปเป็นผู้บรรยายดังกล่าว ทำให้เขามีโอกาสในการสร้างผลงานต่าง ๆ ออกมามากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยุทธศาสตร์กำลังอำนาจทางทะเล (Sea Power Strategy) ทำให้เขามีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก มหาอำนาจหลายประเทศ เช่น เยอรมนี อิตาลี และญี่ปุ่น ต่างก็นำแนวคิดของมาซานไปใช้ในการพัฒนากองกำลังของตน เพื่อก้าวสู่ความเป็นมหาอำนาจทางทะเล ประธานาธิบดี รูสเวลต์ ของสหรัฐอเมริกา ก็ยอมรับแนวคิดของเขาด้วย รวมถึงได้สร้างคลองอิสเมียน (Isthmian Canal) ขยายการครอบครองดินแดนโพ้นทะเล และส่งกองเรือออกไปในต่างประเทศ เพื่อแสดงถึงความเป็นมหาอำนาจของโลก กองทัพเรือประกอบตามแนวคิดของมาซาน ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 6 อย่าง คือ ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ รูปร่างทางกายภาพ การขยายดินแดน จำนวนพลเมือง คุณลักษณะของประชากรและลักษณะของรัฐบาล (Rev. Prof. Dr. F.N. Lee., 2000, pp. 6-10) รวมทั้งได้กล่าวถึงข้อสังเกตเกี่ยวกับการวิเคราะห์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพลังอำนาจของโลกว่า การจำกัดการขยายตัวของดินแดนสหภาพโซเวียตให้อยู่ภายในดินแดนยูเรเชีย นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง และสามารถกระทำได้ด้วยแสนยานุภาพทางทะเล โดยการผสมผสานด้านทรัพยากรของมหาอำนาจทั้งสี่ฝ่ายสัมพันธมิตร ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เยอรมนี สหราชอาณาจักร และญี่ปุ่น การพัฒนาแนวคิดของมาซานในระยะต่อมา ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ขึ้น คือ กำลังอำนาจทางเรือ (Maritime Power) เป็นกำลังอำนาจที่กว้างขวางและมีระบบซับซ้อน กำลังอำนาจทางเรือประกอบด้วย กำลังอำนาจทางทะเล (Sea Power) กำลังอำนาจกำลังรบทางเรือ (Sea force = Navy) การครองอำนาจทางทะเลมีความสัมพันธ์กับความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ในยุคนี้จะเป็นยุคที่รัฐมหาอำนาจต้องการทรัพยากร และแสวงหาอำนาจโดยการออกเดินเรือล่าอาณานิคม ในยุคนี้เป็นยุคที่ใครก็ตามที่ครองอำนาจทางทะเล จะครองอำนาจทางการค้าและใครที่ครอบครองอำนาจทางการค้าของโลก จะครองความร่ำรวยของโลก (Rev. Prof. Dr. F.N. Lee., 2000, pp. 6-10)

ต่อมาในปี 1904 เซอร์ฮาร์ฟอร์ดแมคคินเดอร์ (Sir Harford Mackinder) ได้สนใจแนวคิดยุทธศาสตร์ของมาซานอย่างมาก และได้ติดตามผลงานของมาซานอย่างต่อเนื่อง แมคคินเดอร์มีแนวคิดที่ตรงข้ามกับมาซานอยู่บ้าง โดยเชื่อว่าการเคลื่อนย้ายโดยอาศัยรถไฟในแผ่นดิน จะทำให้เกิด

ความคล่องตัวมากกว่าการเคลื่อนย้ายทางทะเล เขาจึงได้ตั้งทฤษฎีใหม่ขึ้นมาว่า กำลังอำนาจทางพื้นดินที่มุ่งสู่ดินแดนใจกลางของยูเรเชียอันกว้างใหญ่ จะทำให้สามารถควบคุมภาคพื้นทวีป เพราะเป็นการขัดขวางไม่ให้อำนาจทางทะเลเข้าถึงได้ แมคคินเดอร์ได้เรียกร้องให้เข้ายึดรักษาพื้นที่ที่เป็นใจกลางโลก จะสามารถนำไปสู่การควบคุมดินแดนแอฟริกาและยูเรเชีย ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ต่อการควบคุมทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรวัตถุของโลกได้อย่างสมบูรณ์ ทฤษฎีของแมคคินเดอร์เป็นทฤษฎีภูมิรัฐศาสตร์ ใจความสำคัญคือ ถ้าสามารถยึดครองภูมิภาคนี้ได้แล้ว ประเทศนั้นก็จะเป็นผู้ครองอำนาจอันสูงสุด เขากล่าวว่า ใครที่สามารถครองใจโลกได้ก็สามารถครองโลกได้ในที่สุด แมคคินเดอร์มีประสบการณ์เรื่องเศรษฐกิจเป็นอย่างดี เขานั้นเรื่องความสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเบาของกลุ่มประเทศต่าง ๆ ในอาณาบริเวณแอตแลนติกเหนือ และมีความเห็นพ้องด้วยกับการวิเคราะห์กำลังอำนาจทางทะเลของมาซาน เพราะในช่วงเวลานั้นต้องคำนึงเพื่อเป็นการขัดขวางหรือป้องกันสหภาพโซเวียตไม่ให้ขยายอิทธิพล จึงได้มีการก่อตั้งองค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ หรือ องค์การเนโต้ ของฝ่ายสัมพันธมิตร และจากแนวคิดของแมคคินเดอร์ทำให้นโยบายต่างประเทศของสหรัฐ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองเกิดขึ้นในรูปแบบของยุทธศาสตร์ในการกำจัดวงล้อม (Strategy of Containment) (Brian W. Blouet, 1976, pp. 2-3)

ต่อมา พลจัตวา คาร์ล เฮทท์โฮเฟอร์ เขาได้เป็นราชการทหารตั้งวัยเยาว์ เขาทุ่มเทอย่างจริงจังให้กับวิชาภูมิศาสตร์ และได้พยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยอาศัยการท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ เพื่อศึกษาภูมิประเทศ ผลงานที่นับว่ามีชื่อเสียงของเขาคือ งานวิจัยชื่อ The German Share in the Geographical Opening-Up of Japan and Sub-Japanese Earth Space and its advancement through the Influence of War and Defense สารสำคัญของเอกสารของเอกสารวิจัยเล่มนี้เกี่ยวข้องกับประเทศญี่ปุ่นโดยตรง ทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ ธรณีวิทยา ประวัติศาสตร์ และแง่คิดต่าง ๆ เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ในการป้องกันประเทศ ซึ่งเฮทท์โฮเฟอร์ได้เดินทางไปศึกษาในกองทัพญี่ปุ่นเป็นระยะเวลาสองปี เอกสารวิจัยเรื่องนี้ทำให้เขามีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก (Charles W. Hofer, 1980, p. 2)

ในยุคนี้ได้ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ทางทะเลและทางบก โดยมีเป้าหมายเพื่อแสวงหาทรัพยากรที่เป็นมนุษย์และทรัพยากรทางธรรมชาติ โดยมีการกำหนดเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน (Glueck, W.F. and Jauch. 1984, p. 4) มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยการออกสำรวจทางภูมิศาสตร์ทั้งทางบกและทางน้ำ (Certo, Samuel C. & Peter, Paul J., 1988, p. 10) เป็นยุคที่มหาอำนาจออกล่าอาณานิคมและแสวงหาความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ โดยจะมีการกำหนดยุทธศาสตร์ (Wright, P.M., and McMahan, G.C., 1992, p. 15) และดำเนินยุทธศาสตร์อย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีการพัฒนายุทธศาสตร์ และปรับยุทธศาสตร์ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ (Miller, A., and Dess, G., 1995, pp. 9-15)

3) ยุทธศาสตร์ในยุคทุนข้ามชาติครองโลก

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1996 – 2010 ในยุคนี้เป็นยุคที่สังคมมนุษย์ได้วิวัฒนาการไปเป็นสังคมมูลค่ามากขึ้น ยุทธศาสตร์ได้เปลี่ยนรูปแบบจากยุทธศาสตร์ในการสงครามเพื่อแย่งชิงดินแดนและล่าอาณานิคม มาเป็นยุทธศาสตร์เพื่อการค้าและการลงทุนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์และสร้างความมั่งคั่ง โดยมีเครื่องมือคือสินค้าและบริการ เป็นยุคที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมไปเป็นสังคมอุตสาหกรรม นักคิดมนุษยนิยมเริ่มวิเคราะห์ถึงมูลค่าที่เป็นมูลค่าส่วนเกินและตั้งคำถามเกี่ยวกับการได้รับผลตอบแทนในรูปส่วนเกินที่มีเกินความจำเป็น และมาจากการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตที่กระจุกตัวมากขึ้นเกินไปได้มีการทบทวนและจัดลำดับความสำคัญระหว่างคุณค่าหลักทางสังคมกับมูลค่าทางเศรษฐกิจเสียใหม่ (สมยศ นาวีการ, 2535, หน้า 16) คุณภาพและเสถียรภาพของสังคมจึงถูกสั่นคลอนด้วยการเน้นหนักให้ความสำคัญต่อการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยแนวทางกลไกตลาดเป็นฝ่ายครอบงำได้ จึงต้องมียุทธศาสตร์และมาตรการในการจัดการความต้องการความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการไม่มีความแตกต่างด้านสภาพความเป็นอยู่ของคนในสังคม และในโลกมากขึ้น เป็นเป้าหมายของทุกฝ่าย (ธงชัย สันติวงษ์, 2539, หน้า 4) โลกอยู่ในกระบวนการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในระบบทุนนิยม ยุทธศาสตร์ของชาติที่เป็นหัวข้อของระบบโลกาภิวัตน์ที่ครอบงำอยู่ มีลักษณะที่มุ่งเน้นการกดดันให้ชาติต่าง ๆ เปิดสังคม

เพื่อรับกับการมีการค้าเสรี การเงินเสรี การลงทุนเสรี การลดบทบาทการเป็นเจ้าของทรัพย์สินและกิจการ สาธารณูปโภคและการสื่อสารคมนาคมของรัฐ การมีระบบกฎหมาย และระบบการเมืองการปกครองที่สอดคล้องกับระบบและมาตรฐานของผู้นำระบบโลกาภิวัตน์ (สมชาย ภคภาสวิวัฒน์, 2542, หน้า 4)

ยุทธศาสตร์เพื่อจัดระเบียบโลกใหม่นี้มีฐานการสนับสนุนด้านกำลังทางทหาร องค์กรและกติการะเบียบแบบแผนที่ใช้บังคับแก่ชาติที่เข้าร่วมเป็นพหุภาคี การเป็นเจ้าของควบคุมความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ยุทธศาสตร์เพื่อจัดระเบียบโลกใหม่ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญแก่การสร้างมูลค่าที่ต้องอาศัยกลไกและกระบวนการของทุนทางเศรษฐกิจมากกว่าทุนทางสังคม (Hill, C.W.L. and Jones, G.R., 1998, p. 2)

สถานการณ์การเมืองระหว่างประเทศ โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ของมหาอำนาจสหรัฐอเมริกาและยุทธศาสตร์รับของสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลอย่างยิ่งต่อรัฐอื่นๆ อาจกล่าวได้ว่ารัฐต่างๆ ได้มีสภาพเป็นเพียงฝ่ายสนองตอบต่อเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ของทั้งสหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยสหรัฐอเมริกาอาศัยกองทัพรัฐบาลและองคาพยพของรัฐบาลที่สหรัฐอเมริกามีส่วนช่วยอุดหนุนและสร้างความแข็งแกร่งให้ นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2541, หน้า 10) สาธารณรัฐประชาชนจีนเองก็ได้อาศัยพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยเป็นเครื่องมือในการตั้งรับการรุกทางยุทธศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา ทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาค เมื่อหมดยุคสงครามเย็นและสหรัฐอเมริกาปรับยุทธศาสตร์ที่มีต่อสาธารณรัฐประชาชนจีนเสียใหม่ไปสู่การกดดันที่อาศัยกติการะเบียบโลกใหม่ ซึ่งเน้นการเป็นสังคมเปิด มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้ลำดับความสำคัญแก่สิทธิมนุษยชนและส่งเสริมระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเสรีที่อาศัยกลไกการตลาด โดยลดบทบาทของภาครัฐลง บรรษัทข้ามชาติที่เป็นสถาบันสำคัญของกิจกรรมทางเศรษฐกิจต้องการแสวงหาผลกำไรแต่เพียงด้านเดียว และในบางส่วนก็เป็นการเก็งกำไรระยะสั้นด้วย (Thompson, Jr., A.J. Strickland., 1999, pp. 3-4)

แม้ว่าสถานการณ์โลกจะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประชาธิปไตย แต่ระเบียบโลกใหม่ที่มีกระแสโลกาภิวัตน์เป็นตัวเร่งก็เป็นระเบียบโลกใหม่ที่ให้ความสำคัญแก่มูลค่าทางธุรกิจในมุมแคบมากขึ้น ซึ่งมีแนวทางการจัดการระบบเศรษฐกิจที่มุ่งลดความแตกต่างด้านโอกาสและรายได้ เมื่อกระแสโลกาภิวัตน์กลายเป็นระบบที่มีทั้งยุทธศาสตร์องค์การที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการผลักดันยุทธศาสตร์ที่เน้นการสร้างมูลค่าทางธุรกิจ โดยเปลี่ยนกติกากฎระเบียบที่ทุกประเทศในพหุภาคีทางการค้าให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีความกลมกลืนกันก็มีผลทำให้รัฐประชาชาติที่ไม่เคยมีความจำเป็นในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ต้องเผชิญกับการท้าทายใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน (พัชรพงศ์ วัฒนสินธุ์ และ พสุ เดชะรินทร์, 2542, หน้า 9)

การรุกรานอย่างทั่วด้านของกลุ่มประเทศที่มีความเหนือกว่าทางด้านทุนและเทคโนโลยี ส่งผลให้ทุนชาติที่มีการสั่งสมทุนมาหลายชั่วคนล่มสลายในด้านทุนที่รัฐครอบครองอยู่โดยควบคุมกิจการที่เป็นรัฐวิสาหกิจสำคัญๆ ก็ได้รับผลสะท้อนเช่นกัน โดยมีแรงกดดันให้รัฐต้องลดสัดส่วนของการถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจลง การผ่านพระราชบัญญัติเงินทุนรัฐวิสาหกิจอย่างรวดเร็วและมีบทบัญญัติที่ให้อำนาจฝ่ายบริหารสามารถจัดการแปรรัฐวิสาหกิจให้มีการดำเนินการเชิงธุรกิจมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของการมีสัดส่วนของหุ้นในมือเอกชนและ “พันธมิตรทางยุทธศาสตร์” มากขึ้นเป็นเครื่องยืนยันอย่างชัดเจนว่าทุนชาติของเอกชนคนพื้นเมืองและทุนของรัฐกำลังมีการเปลี่ยนการถือครองอย่างรวดเร็วภายใต้การครอบครองของทุนข้ามชาติที่บรรษัทขนาดใหญ่ทางด้านอุตสาหกรรมการค้า และการบริการ (Pearce, J. A., II and Robinson, R. B., Jr., 2000, p. 3)

การปรับตัวของทุนชาติที่เริ่มอาศัยยุทธศาสตร์มาแทนที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ก่อให้เกิดแรงต้านจากพลังข้ามชาติมากมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจารณ์นโยบายประชานิยม แต่บูรณาการของอำนาจทางธุรกิจกับอำนาจทางการเมืองที่กำลังเริ่มขึ้นจะต้องอาศัยยุทธศาสตร์ชาติที่รู้จักและเข้าใจประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างทุนชาติ ทุนแห่งรัฐ และทุนข้ามชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าครอบครองกิจการที่รัฐครอบครองอยู่ด้วยการเสนอสูตรการแปรรูปที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการ

เปลี่ยนแปลงสัดส่วนของผู้ถือหุ้น (Pitts, Robert A. and Lei, David, 2000, p. 6)

ในยุคทุนข้ามชาติครองโลกนี้ ประชาธิปไตยจะมีความหมายอย่างแท้จริงก็ด้วยการที่ประชาธิปไตยนั้นเป็นระบอบการเมืองการปกครองที่ปกป้องคุ้มครองทุนชาติและกระจายทุนแห่งรัฐให้อยู่ในมือคนในชาติแทนที่จะเป็นเครื่องมือทางธุรกิจของทุนข้ามชาติระบอบประชาธิปไตยจะไม่มีคุณสมบัติหากภาคประชาชนไม่ได้รับผลเชิงบวกจากการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ยุทธศาสตร์ใหม่ของชาติและการเมืองภาคประชาชนในยุคครอบงำของโลกจึงต้องมาจากการวิเคราะห์สัมพันธภาพและการเคลื่อนไหวของทุนข้ามชาติที่มีต่อทุนชาติและทุนแห่งรัฐเป็นด้านหลัก (Scherhorn, John R., 2002, p. 203)

หลังยุคสงครามเย็นและยุคทุนข้ามชาติครอบงำโลกนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการกำหนดยุทธศาสตร์ใหญ่ของชาติที่เป็นกรอบอ้างอิงที่พลังและผลประโยชน์ของกลุ่มชนในชาติสามารถมีส่วนร่วมได้ การวิเคราะห์และแยกแยะลักษณะของกลุ่มทุนมีความสำคัญเป็นพิเศษในยุคที่การวิเคราะห์ทุนไม่ค่อยจะมีการพูดถึงกันโดยยอมรับสภาพการครอบงำของทุนข้ามชาติที่อ้างกติกาและความชอบธรรมของกลไกการตลาดและการแข่งขันเสรี (เสนาดิยาว์, 2546, หน้า 4-5) ส่วนความเป็นธรรมนั้น แต่เดิมรัฐมีบทบาทหลักในการดูแลคุณค่านี้ในสมการใหม่การเน้นการแข่งขันที่เสรี โดยไม่มีเงื่อนไขของความเป็นธรรมย่อมก่อให้เกิดความทรุดหนักของสภาพความเป็นอยู่ของภาคประชาชนที่ไม่มีตัวแทนปกป้องรักษา เพราะหากรัฐบาลเองไม่อาศัยพลังจากภาคประชาชนถ่วงดุลเหนี่ยวรั้งทิศทางารุจากพลังทุนข้ามชาติแล้วก็ไม่มีความหวังใดที่มีประสิทธิภาพพอที่จะต้านทานการครอบงำของทุนข้ามชาติได้ การเปิดเสรีทางการเงินและการลงทุนไม่ได้มีส่วนช่วยให้การลงทุนเกิดการว่าจ้างแรงงานและการพัฒนาฝีมือแรงงานเพิ่มขึ้น เพราะลักษณะของการเข้ามาของทุนจากต่างประเทศเป็นการลงทุนระยะสั้นและเป็นการเก็งกำไรโดยผ่านตลาดหุ้น ปรากฏการณ์เช่นนี้ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงและการผันผวนทางเศรษฐกิจเป็นระยะ ๆ และเป็นแรงกดดันด้านลบต่อการพัฒนาการเมืองระบอบประชาธิปไตย

ท่ามกลางสภาพการณ์เช่นนี้ ยุทธศาสตร์ของชาติ จึงต้องคำนึงถึงการกำหนดแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ ระหว่าง รัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนกับทุนต่างชาติ เป็น 2 ระดับ คือ ระดับการเปิดให้ทุนต่างชาติเข้ามาลงทุน ภายในประเทศได้กับระดับการจัดการกับความ ต้องการ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกติกา และกฎหมายของไทย ซึ่งความสัมพันธ์ระดับที่สองนั้น ทุนต่างชาติทำผ่าน องค์การระหว่างประเทศและกระบวนการประชุมพหุภาคี และอาศัยสภาพการณ์การทรุดโทรมทางเศรษฐกิจเข้ามา จัดการ ดังเห็นได้จากการดำเนินการของกองทุนการเงิน ระหว่างประเทศ (IMF) ซึ่งส่งผลสะท้อนโดยตรงต่ออำนาจ อธิปไตย (ธนชัย ยมจินดา, 2548, หน้า 10)

ภารกิจที่รัฐในยุคโลกาภิวัตน์ครอบโลกมีความ หนักหน่วงมากเป็นพิเศษ รัฐต้องใช้อำนาจทางการเมือง ปรับเปลี่ยนระบบราชการให้เป็นกลไกเพื่อใช้ประโยชน์ สำหรับยุทธศาสตร์ชุดใหม่ให้ได้ทั้งนี้รัฐสมัยใหม่จะต้อง เป็นรัฐที่สามารถใช้อำนาจรัฐได้อย่างฉับไวคล่องตัวและ เป็นเครื่องมือทางยุทธศาสตร์ได้ บทบาทของภาคประชาชน ในยุคโลกาภิวัตน์และกลไกตลาดครอบโลก จะมีความสำคัญ ในการหนุนช่วยยุทธศาสตร์ของรัฐบาล เพราะพลังจาก ภาคประชาชนเป็นพลังเดียวที่รัฐสามารถอาศัยเป็นฐาน สนับสนุนความชอบธรรมของรัฐบาลได้ (Katsioloudes, M. Grant, J. & Mckechnie, D.S, 2007, pp. 11-20) และ ยังเป็นพลังที่ทำลายพลังของทุนข้ามชาติได้อีกด้วยดังนั้น เราจึงเห็นพันธมิตรใหม่ของภาคประชาชนกับภาครัฐกิจ เอกชนที่ได้รับความกระทบกระเทือนจากการรุกของทุน ข้ามชาติทั้ง ๆ ที่ในอดีตพันธมิตรนี้ไม่มีอยู่ เพราะรัฐกิจ เอกชนได้อาศัยการแนบสนิทกับผู้นำทางทหารและ ข้าราชการมากกว่าที่จะร่วมมือกับองค์กรอาสาสมัครภาค ประชาชน (David J. Lonsdal., 2007, p. 15)

ยุทธศาสตร์ใหม่จึงเป็นยุทธศาสตร์ที่คำนึงถึง คุณภาพระหว่างมูลค่าทางเศรษฐกิจ กับคุณค่าทางสังคม และวัฒนธรรม การผสาน หรือประสานมูลค่ากับคุณค่า จึงเป็นยุทธศาสตร์ที่ต้องการพันธมิตรที่ รัฐบาลไม่เคย ตั้งใจจริงในการแสวงหามาก่อน พันธมิตรนี้คือ ภาค ประชาชนนั่นเอง และภาคประชาชนนี้จะเป็พันธมิตร ที่มั่นคงที่สุดของรัฐประชาชาติในยามเผชิญกับกระแส โลกาภิวัตน์ และกระแสกลไกตลาดครอบโลก ดังเช่นที่

เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ (Robbins, ST. P., Coulter, M., 2007, p. 89)

ยุทธศาสตร์ชาติเป็นยุทธศาสตร์ที่สามารถทำ หน้าที่ได้หลายด้าน และสนองตอบต่อความคาดหวัง ความต้องการ และผลประโยชน์ของทั้ง ปึงเอกชน กลุ่ม และส่วนรวม อีกทั้งต้องเป็นยุทธศาสตร์ที่มีลักษณะเป็นการ ป้องกัน ฟันฟู การเชื่อมโยงภาคการผลิต การบริการ ทั้งภาค ธุรกิจขนาดใหญ่ข้ามชาติ ธุรกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม ขนาดเล็กย่อย และภาคประชาชนที่มีการผลิตบางส่วน ซึ่งไม่ใช่เชิงธุรกิจแต่เป็นการผลิตเพื่อยังชีพ และจะต้องมี ยุทธศาสตร์ด้านที่เป็นเชิงรุก หรือการก้าวกระโดดอีกด้วย ยุทธศาสตร์ชาติจึงต้องมีการกิจสามด้าน คือ ป้องกันและ ฟันฟู เชื่อมโยงและรุกแบบก้าวกระโดด เรียกว่ายุทธศาสตร์ ไตรลักษณ์ภาค (Wheelen, Thomas L., & Hunger, J. David, 2000, p. 3)

สรุปแนวความคิดการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการ ท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

จากการศึกษาพัฒนาการแนวความคิดของการ จัดการยุทธศาสตร์ และผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก ซึ่งเป็นกรอบ แนวความคิดหลักสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เริ่มจากการศึกษา พัฒนาการแนวความคิดการจัดการยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ซึ่งผู้เขียนได้พิจารณาพัฒนาการของแนวความคิดการ จัดการยุทธศาสตร์ พบว่า ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1996 เป็นต้นมา การจัดการยุทธศาสตร์ เน้นกระบวนการหลายขั้นตอน เพื่อให้การจัดการยุทธศาสตร์ มีทิศทางที่แน่นอนสามารถ นำไปสู่การปฏิบัติให้ประสิทธิผลได้มากที่สุด พัฒนาการ การจัดการยุทธศาสตร์ มีกระบวนการที่ซับซ้อนมากขึ้น โดยมีกำหนดยุทธศาสตร์ โดยการวิเคราะห์ความเสี่ยง รอบด้าน การควบคุมยุทธศาสตร์ การพัฒนายุทธศาสตร์ การปรับยุทธศาสตร์ การเลือกยุทธศาสตร์ การสร้าง พันธมิตร การจัดสรรทรัพยากร รวมถึงการหลีกเลี่ยง ข้อจำกัดและการแสวงหาโอกาสที่แฝงมาพร้อมสถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงไป ในระยะหลังการจัดการยุทธศาสตร์ ได้มีพัฒนาการมากขึ้นเพราะสถานการณ์โลกเปลี่ยน รวมทั้ง ปัจจัยภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อองค์การ ในยุคที่ทุน ข้ามชาติครอบโลก ทำให้รูปแบบการจัดการยุทธศาสตร์

ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1996 เป็นต้นมามีความซับซ้อน และมีการควบคุมยุทธศาสตร์มากขึ้น รวมถึงการปรับยุทธศาสตร์ให้เข้ากับสถานการณ์อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้องค์กรสามารถดำรงอยู่ได้ เจริญเติบโต และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยตัวแปรของการจัดการยุทธศาสตร์ ว่ามีกระบวนการในการจัดการหลายขั้นตอน เพื่อให้การจัดการยุทธศาสตร์ขององค์กรเกิดประสิทธิผลมากที่สุด และให้ได้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามที่กำหนดโดยเลือกศึกษาตัวแปรหลักในการจัดการยุทธศาสตร์ซึ่งประกอบด้วย 4 ตัวแปร ดังนี้ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการกำหนดยุทธศาสตร์ การนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ตัวแปรหลักทั้ง 4 ตัว ล้วนมีบทบาทที่สำคัญในการจัดการยุทธศาสตร์ ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในยุทธศาสตร์ขององค์กร เนื่องจากในยุคทุนนิยมครอบงำ ได้มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด โดยหันมาให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร เป็นยุคของวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและวิธีการจัดการสมัยใหม่ โดยเฉพาะการคมนาคมและติดต่อสื่อสาร เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้สามารถดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานมีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น รวมถึงมุ่งลดต้นทุนการผลิตเพิ่มปริมาณและคุณภาพสิ่งผลิต โดยใช้บุคลากรบริหารควบคุมดูแลไม่มากเกินไปสู่การเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและหน่วยงานอื่น ๆ สามารถนำแนวทางการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อองค์กรของตนได้อย่างเต็มตามศักยภาพต่อไป

กระบวนการจัดการยุทธศาสตร์

การศึกษาการจัดการยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้เขียนกำหนดให้การ

จัดการยุทธศาสตร์มีหลักในการปฏิบัติ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

กระบวนการนี้เป็นกระบวนการสำคัญของการจัดการยุทธศาสตร์เนื่องจากสภาพแวดล้อมจะมีผลกระทบต่อการดำเนินยุทธศาสตร์ขององค์กร โดยใช้แนวคิด SWOT มาเป็นหลักในการวิเคราะห์ ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์จุดแข็ง พิจารณาจากการให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวการดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (Adrian Goldsworthy, 2004, pp. 157-158) ความมีอิสระที่ยไม่ตรีของคนในภูมิภาคการสนับสนุนในการลงทุนภาคบริการของเอกชน ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวและการกำหนดสถานที่หรือจุดดึงดูดใจที่เป็นเอกลักษณ์ (Frank Merry Stenton, 1873, pp.18-28)

1.2 การวิเคราะห์จุดอ่อน พิจารณาได้จากโครงข่ายเส้นทางคมนาคมหรือระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยว ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวความไม่มีเอกภาพในการจัดการการท่องเที่ยวของภาครัฐภาพลักษณ์ด้านลบเรื่องความปลอดภัยหรือการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว การขาดแคลนบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและกระจุกตัวอยู่ในบางพื้นที่ I

1.3 การวิเคราะห์โอกาส พิจารณาจากกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ขยายเส้นทางการบินของสายการบินต่างๆและการเปิดเส้นทางเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาคอื่น ๆ (Stephen Turnbull, 2003, pp. 10-14)

1.4 การวิเคราะห์อุปสรรค ปัจจัยและสถานการณ์ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานขององค์กร ได้แก่ การแข่งขันแย่งชิงในตลาดการท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มสูงขึ้น I ภัยธรรมชาติและภาวะเศรษฐกิจ ที่มีความผันผวน (Pierre Champion, 2008, pp. 8-11)

2. การกำหนดยุทธศาสตร์

การกำหนดยุทธศาสตร์ เป็นกิจกรรมด้านยุทธศาสตร์ที่ต่อเนื่องจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินการยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดทิศทางองค์กรอย่างกว้าง ๆ

และนำมาพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานระยะยาว
ในอนาคตขององค์การ

2.1 การกำหนดวิสัยทัศน์วิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์
เป็นแนวความคิดถึงสิ่งที่ต้องการจะทำและจะเป็น
ในอนาคต ในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ดีนั้น จะต้องมิลักษณะ
มีขอบเขตมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สื่อสาร
ได้ง่ายมีความสอดคล้องกับคนในชุมชนและต้องสามารถ
สื่อให้เกิดศรัทธาหรือจุดประกายหรือปลุกเร้าให้เกิดพันธะ
ผูกพันและการอุทิศตนได้ (David J. Lonsdal, 2007, p. 1)

2.2 การกำหนดพันธกิจ พันธกิจเป็นเป้าหมาย
เชิงกว้างขององค์การ การกำหนดพันธกิจที่ดีนั้นจะต้อง
มิลักษณะเฉพาะเจาะจง เห็นภาพชัดเจนบอกให้รู้ถึง
ขอบเขตการดำเนินงานขององค์การ ต้องสนับสนุนและ
นำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ได้อย่างครอบคลุม
รอบด้าน และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (Freeman,
R. E., & Gilbert, D. R., 1998, pp. 265)

2.3 การกำหนดวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์
เป็นการแสดงให้เห็นถึงสิ่งหรือผลงานที่เป็นจุดหมาย
ปลายทางที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นควรมิลักษณะขยาย
หลักการที่ระบุไว้ในพันธกิจให้มีความเป็นรูปธรรมหรือ
มีความเป็นไปได้มากขึ้นสามารถวัดได้ทั้งในเชิงปริมาณ
และคุณภาพสามารถระบุสิ่งที่ต้องการได้อย่างชัดเจนและ
เข้าใจง่ายมีเหตุผล และมีกำหนดระยะเวลาชัดเจนโดย
สามารถบอกระยะเวลาเริ่มต้นและระยะเวลาสิ้นสุดได้
อย่างแน่นอน (Brian W. Blouet, 1976, pp. 2-3)

2.4 การวางแผนยุทธศาสตร์การวางแผน
ยุทธศาสตร์ที่ดีนั้นจะต้องมิลักษณะสอดคล้องกับวิสัยทัศน์
พันธกิจ และวัตถุประสงค์ (Niccolo Machiavelli, 1913,
pp. 7-10) ต้องแสดงให้เห็นเหตุและผลมีความครอบคลุม
หลากหลายมีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์
มีผู้รับผิดชอบที่เป็นหน่วยงานและบุคลากรชัดเจน และอยู่
ในขอบเขตที่หน่วยงานหรือบุคลากรรับผิดชอบดำเนินการ
เองได้ (Certo, Samuel C., Peter, Paul J., 1988, p. 10)

3. การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ

การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ เป็นขั้นตอนต่อจาก
การกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อให้ยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้น
ประสบความสำเร็จตามต้องการ

3.1 การทำความเข้าใจยุทธศาสตร์ เป็นขั้นตอน
สำคัญสำหรับผู้นำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติที่จะต้องศึกษา
ทิศทางขององค์การ และศึกษายุทธศาสตร์ขององค์การ เพื่อ
กำหนดแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการ
ขององค์การ ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาความล้มเหลวในการ
ประยุกต์ใช้ยุทธศาสตร์ในสถานการณ์จริง (Wright, P.M.,
and McMahan, G.C., 1992, p. 15)

3.2 การกำหนดแผนปฏิบัติการ การนำ
ยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมีการ
วางแผนด้านงบประมาณการวางแผนด้านกำลังคน
การกำหนดระยะเวลาและมีการวางแผนปฏิบัติงานอย่าง
เป็นรูปธรรมโดยการวางแผนขั้นตอนดังกล่าว จะต้องม
ีการกำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานอย่างชัดเจน
เพื่อให้แผนปฏิบัติการสามารถบรรลุเป้าหมาย (Thompson,
Jr. and A.J. Strickland., 1999, pp. 3-4)

3.3 การดำเนินงานตามแผนการดำเนินงาน
ตามแผนเป็นขั้นตอนของการนำเอายุทธศาสตร์ที่ได้
กำหนดไว้มาปฏิบัติโดยต้องมีการตรวจสอบความพร้อม
ของโครงการมีการตรวจสอบการดำเนินงานมีการตื่นตัว
กับปัญหาตลอดเวลาและต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานด้วย I (ธงชัย สันติวงษ์,
2539, หน้า 4)

4. การประเมินผลยุทธศาสตร์

การประเมินผล หมายถึง การตัดสินหรือสรุปผล
ที่ได้จากการวัดผลทั้งปริมาณหรือคุณภาพว่าสิ่งนั้นดีมากน้อย
เพียงใด มีคุณค่าอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับมาตรฐานหรือ
เกณฑ์ที่ตั้งไว้ เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน
นั้นแล้ว (US. Army Command and General Staff College,
1968, p. 59)

4.1 การประเมินด้านประสิทธิผล หมายถึง
ความสามารถขององค์การในการบรรลุเป้าหมายที่ได้
กำหนดไว้ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
การวัดผลด้านประสิทธิผลจึงมุ่งเน้นไปที่จุดสิ้นสุดของ
กิจกรรมหรือการดำเนินงานว่าได้ผลตามที่กำหนดหรือตั้งไว้
(Thompson, Jr. and A.J. Strickland., 1999, pp. 3-4)
ประกอบด้วยความสามารถในการผลิต (Charles W. Hofer,
1980, p. 2) ความยืดหยุ่นในการปรับตัวขององค์การ และ

ปราศจากความตึงเครียดหรือขัดแย้งกันระหว่างหน่วยงาน
ในองค์กร

4.2 การประเมินด้านประสิทธิภาพ การ
ประเมินผลด้านประสิทธิภาพสามารถวัดได้จากความคุ้มค่า
ในการใช้ทรัพยากรในการบริหาร การบริการที่รวดเร็ว
ทันเวลา การบริการอย่างเท่าเทียมกันการให้บริการ
อย่างเพียงพอ การรักษามาตรฐานในการให้บริการและ
ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกที่ดีต่อการทำงานและการบริการ
(Millet, 1954, p. 4)

4.3 การประเมินด้านคุณภาพการบริการ
หมายถึง ประสิทธิภาพโดยรวมของกระบวนการดำเนินงาน
ตามมาตรฐานและมีความสม่ำเสมอในการตอบสนอง
ตามความต้องการจำเป็นและความคาดหวังของผู้รับบริการ
สร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการเมื่อได้รับการบริการ

ในการวัดคุณภาพการให้บริการสามารถพิจารณาได้จาก
การให้บริการที่มีความเสมอภาคการให้บริการที่ตรงเวลา
และต้องมีการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการอยู่เสมอ
(Scherhorn, John R., 2002, p. 203)

4.4 การประเมินด้านการพัฒนาองค์กร
ประกอบด้วยการประเมินด้านต่างๆ ในการพัฒนาองค์กร
ดังนี้ การเปลี่ยนแปลงองค์กรให้ทันสมัยมากขึ้น
การปรับปรุงองค์กรให้มีระบบที่สามารถเปลี่ยนแปลง
และปรับตัวได้ในทุกลักษณะงานการส่งเสริมให้บุคคล
ในทุกระดับชั้นขององค์กรได้วางแผนและปฏิบัติงาน
โดยยึดเป้าหมายขององค์กรเป็นแนวทางการจัดการ
ฝึกอบรมที่เอื้อต่อการปรับปรุงพัฒนาองค์กรและการ
พัฒนาส่วนบุคคลในระยะยาว (Pitts, Robert A. and Lei,
David., 2000, p. 6)

References

- Apisakkul, E. (2010). *Strategic management*. Bangkok: University of the Thai Chamber of Commerce. (in Thai)
- Brian W. B. (1976). Sir Halford Mackinder as British high commissioner to South Russia 1919-1920'. *Geographical Journal*, 16(2). 228-36.
- Certo, S. C., & Peter, P. J. (1988). *Strategic management: Concepts and application*. New York: Random House.
- Charles, W. H. (1980). Turn around strategies. *Journal of Business Strategy*, 1(1), 19-31.
- David, A. A., & Damien, M. L. (2007). *Strategic market management: Global perspectives*. Grafos, SA: Barcelona.
- Freeman, R. E., & Gilbert, D. R. (1988). *Corporate strategy and the search for ethics*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Glueck, W.F., & Jauch. (1984). *Business policy and strategic management* (4th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Goldsworthy, A. (2004). *The Fall of Carthage, The Punic Wars, 254-146 BC*. London: Cassell Military Paperbaks.
- Grant, A. J. (1999). *The life of Charlemagne*. Boston: McGraw-Hill.
- Hill, C. W. L., & Jones, G. R. (1998). *Strategic management: An introduction*. New York: Houshton Miffun.
- Jefferson, T. (1907). *Letter to William Short, 13 April 1820*. Hershey: Pennsylvania State University.
- Joel H. (2001). *Horatio lord Nelson's war fighting style and the maneuver warfare paradigm*. Frank Cass: London.
- Joshual, M. (2005). *Wellington's two-front war: The peninsular campaigns*. Boston: McGraw Hill.
- Katsioloudes, M., Grant, J., & Mckechnie, D. S. (2007). *Social marketing: Strengthening company customer bonds*. Oxford: Jordan Hill.

- Lee, F. N. (2000). *King Alfred the great*. Brisbane, McGraw-Hill.
- Miller, A., & Dess, G. (1995). *Strategic management* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Millet, J. D. (1954). *Management in the public service*. New York: McGraw-Hill.
- Muthen, B. (1987). LISCOMP: *Analysis of linear structural equations with a comprehensive measurement models*.
Mooreville: Scientific Software.
- Navikan, S. (1992). *Strategic management and business policy*. Bangkok: Bannakit. (in Thai)
- Niccolò Machiavelli. (1913). *Encyclopedia*. New York: Robert Appleton.
- Pakkapabwiat, S. (1999). *Strategic management* (2nd ed.). Bangkok: Amarin. (in Thai)
- Pearce, J. A., & Robinson, R. B., Jr. (2000). *Strategic management: Strategy formulation, implementation and control* (7th ed.). Chicago: Irwin.
- Pierre Champion. (2008). *The trial of Jeanne d'Arc*. LA: New Orleans.
- Pitts, R. A., & Lei, D. (2000). *Strategic management: Building and sustaining competitive advantage* (2nd ed.). New York: South-Western Publishing.
- Robbins, S. P., & Coulter, M. (2007). *Management* (9th ed.). New Jersey: Pearson.
- Santiwong, T. (1983). *Strategic management* (2nd ed.). Bangkok: Thai Wattanapanit. (in Thai)
- Sareerat. S. (1998). *Marketing strategic management and case study*. Bangkok: Petchjaratsang. (in Thai)
- Scherhorn, J. R. (2002). *Management* (7th ed.). New York: John Wiley&Sons.
- Stenton, F. M. (1873). *William the conqueror and the rule of the Normans*. Oxford: M.A. Late Scholar of Keble College.
- Stephen, T. (2003). *Genghis Khan and the Mongol conquests*. Oxford: Botley.
- Thompson, Jr., & Strickland, A. J. (1999). *Strategic management: Concepts and cases*. Boston: McGraw-Hill.
- Tiyao, S. (2003). *Strategic management*. Bangkok Thummasat University. (in Thai)
- US.Army Command and General Staff College. (1968). *Strategic subjects handbook*. LA: New Orleans.
- Veerakul, S. (2006). *The war strategy*. Bangkok: Kor Kai. (in Thai)
- Wattanasin, P., & Dacharin, P. (1999). *Strategic management and business policy*. Bangkok: Chulalongkorn
- Wheelen, T. L., & Hunger, J. D. (2000). *Strategic management business policy*, NJ: Prentice-Hall.
- Wright, P. M., & McMahan, G. C. (1992). Theoretical perspectives for strategic human resource management.
Journal of Management, 27(6), 701.
- Wongkietrat, W. (2003). *Strategic planning: Art of planning to excellence*. Bangkok: Thailand Productivity Institute.
(in Thai)
- Yomjinda, T. (2005). *Planning*. Nontaburi: Sukhothai Thammathirat University. (in Thai)

